

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Науково-навчальний центр прикладної інформатики

ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ:
ПАРАДИГМА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
СУСПІЛЬСТВА І ТЕХНОЛОГІЙ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції

29–30 січня 2021 р.
м. Київ

Київ
Інститут інноваційної освіти
2021

УДК 001(063):378.4 (Укр)
ББК 72я43
М74

*До збірника увійшли матеріали наукових робіт (тези доповідей, статті),
надані згідно з вимогами, що були заявлені на конференцію.*

*Роботи друкуються в авторській редакції, мовою оригіналу.
Автори беруть на себе всю відповідальність за зміст поданих матеріалів.
Претензії до організаторів не приймаються.
При передруку матеріалів посилання обов'язкове.*

*Відповідає п. 12 Порядку присудження наукових ступенів Затвердженого
Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.*

**М74 Модернізація та наукові дослідження: парадигма інноваційного
розвитку суспільства і технологій** : Матеріали IV Міжнародної науково-
практичної конференції (м. Київ, 29–30 січня 2021 р.) / ГО «Інститут інноваційної
освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – Київ
: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2021. – 200 с.

Матеріали конференції рекомендуються освітянам, науковцям, викладачам, здобувачам
вищої освіти, аспірантам, докторантам, студентам вищих навчальних закладів тощо.

Відповідальний редактор: С.К. Бурма
Коректор: П.А. Нємкова

Матеріали видано в авторській редакції.

УДК 001(063):378.4 (Укр)

© Усі права авторів застережені, 2021
© Інститут інноваційної освіти, 2021
© Друк ФОП Москвін А.А., 2021

Підписано до друку 08.02.2021. Формат 60х84/16.
Віддруковано з готового оригінал-макету.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Charter. Ум. друк. арк. 11,63.
Зам. № 0802/21-1. Тираж 100 прим. Ціна договірна. Виходить змішаними мовами: укр., англ., рос.

Виготівник. ФОП Москвін А.А. Цифрова друкарня «Сору Art».
69095, Запоріжжя, просп. Соборний, 109. Тел.: (061) 708-08-80
Інститут інноваційної освіти: e-mail: novaosvita@gmail.com; сайт: www.novaosvita.com

**Видання здійснене за експертної підтримки
Науково-навчального центру прикладної інформатики НАН України
03680, Київ-187, просп. Академіка Глушкова, 40.**

головну роль відіграватиме розуміння закономірностей та логічне виведення необхідної інформації.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Особистість у контексті орієнтирів розвивального виховання // Інноватика у вихованні, вип. 1., 2015.
2. Жданов Д. К. , Дидактичні можливості інтелектуальних ігор // Завуч, №7, 2007.
3. Жданов Д. К., Можливості інтелектуальних ігор щодо розвитку мислення у дітей // Виховна робота в школі №10, 2008.
4. Латыпов Н., Основы интеллектуального тренинга, – СПб, 2005.
5. Матюшкин А. М., Проблемные ситуации в мышлении и обучении, – М.: «Педагогіка», 1972.
6. Никулина И. Я. Психология и педагогика, Одесса, СМІЛ, 2008.

Л.В. Задорожна-Княгницька,

доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти
Маріупольського державного університету

В.В. Махсма,

здобувач вищої освіти ступеня магістра
Маріупольського державного університету

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У Концепції Нової української школи особливу увагу приділено розвитку емоційного інтелекту, під яким розуміють комплекс соціальних та комунікативних здатностей, що їх розподілено за п'ятьма напрямками: самосвідомість, самовладання, соціальна свідомість, взаємовідносини, відповідальне прийняття рішень.

Дж. Мейєр та П. Саловей виділяють чотири складові емоційного інтелекту, а саме:

– точність оцінки й вираження емоцій (розуміння емоцій власних та емоцій оточуючих людей, здатність визначати емоції за думками, фізичним станом, зовнішнім виглядом та (або) поведінкою своєю та інших людей), здатність точно виражати емоції і пов'язані з ними потреби;

– використання емоцій в розумовій діяльності (розуміння залежності між думками та емоціями, впливу емоцій на розумовий процес, на діяльність, керування власними емоціями з метою ефективного здійснення власної діяльності);

– розуміння емоцій (уміння визначати джерело емоцій, класифікувати їх, розпізнавати зв'язок між емоціями і словами, інтерпретувати значення емоцій, розуміти складні почуття, розуміти вплив емоцій на власний

особистісний розвиток;

- управління емоціями (вміння керувати власними емоціями, впливати на чужі емоції або дистанціюватися від них) [1].

Формування зазначених вище складових емоційного інтелекту відбувається в межах соціально-емоційного виховання, що являє собою широке, інтегративне поняття. Розроблений у 1994 р. науковцями інституту Фетцера термін «соціально-емоційне виховання», був уведений до психолого-педагогічного тезаурусу Американським фондом з підтримки ініціатив щодо попередження некоректної або асоціальної поведінки дітей та осіб юнацького віку засобами освіти й просвіти [2].

Соціально-емоційне виховання є процесом оволодіння знаннями, формування поглядів та навичок, необхідних для усвідомлення емоцій та керування ними, усвідомлення й ефективного використання набутих знань і навичок; розвиток здатності турбуватися про інших людей та цікавитися ними, створювати й підтримувати позитивні міжособистісні стосунки та формувати адекватну поведінку у складних життєвих ситуаціях [3]. Отже, розвиток емоційної складової інтелекту є невід'ємною частиною процесу виховання.

Соціально-емоційне виховання може бути реалізовано на трьох різних рівнях:

- 1-й рівень обіймає середовище, засноване на хороших міжособистісних відносинах, пов'язаний виключно з особистісними рисами вчителя, його компетентностями й тими методами виховання, що їх використовує конкретний учитель;

- 2-й рівень передбачає впровадження обґрунтованих програм соціально-емоційного виховання й охоплює реалізацію таких специфічних у межах конкретного закладу освіти;

- 3-й рівень передбачає інтеграцію соціально-емоційного виховання у зміст національного виховання і пов'язаний з конкретними національними освітніми програмами.

Зрозуміло, що кожний педагог має зробити свій внесок у процес соціально-емоційного виховання. Важливими складовими цього внеску є: демонстрування вчителем належної системи поведінки, наявність у нього соціально-емоційних компетенцій, переконаність в тому, що всі учні можуть досягти успіху, усвідомлення важливості соціально-емоційного виховання.

У зазначеному контексті важливим є розподіл функцій учасників освітнього процесу щодо реалізації завдань соціально-емоційного виховання.

Основні функції директора школи: планування процесу інтеграції соціально-емоційного виховання у життя школи; формування команди, яка буде розробляти програму й методику впровадження соціально-емоційного виховання; забезпечення доступності ресурсів, необхідних для інтеграції

соціально-емоційного виховання в освітній процес; підтримання постійного зв'язку зі співробітниками, їх стимулювання та мотивація до упровадження запланованих заходів; підтримка та корегування діяльності педагогів.

Основні функції керівника команди, яка розробляє програму й методику упровадження соціально-емоційного виховання: підтримання зв'язку між директором школи, командою, педагогічним колективом і соціальними партнерами школи; надання членам шкільної спільноти інформацію про перебіг реалізації програми упровадження соціально-емоційного виховання; координація діяльності педагогів, пов'язаної з реалізацією програми соціально-емоційного виховання у закладі освіти, що передбачає планування, навчання педагогів, дослідження, відбір методів та технологій тощо); надання допомоги вчителям щодо упровадження соціально-емоціонального виховання та створення безпечного середовища навчання; презентування результатів діяльності школи на конференціях і зустрічах; підготовка й оприлюднення звітів про перебіг процесу соціально-емоціонального виховання в школі.

Основні функції вчителів: участь у діяльності команди яка розробляє програму й методику упровадження соціально-емоційного виховання, ідентифікація наявних та потенційних сильних і слабких сторін процесу; підтримання комунікації з колегами, обговорення досвіду реалізації програми соціально-емоційного виховання та стимулювання інтересу колег цієї проблеми; формування пропозицій щодо способів реалізації програми соціально-емоційного виховання в класі і в усій школі.

Основні функції вчителів батьків учнів та партнерів школи: участь у роботі команди, яка розробляє програму й методику упровадження соціально-емоційного виховання, надання зворотного зв'язку щодо реалізації програми, ідентифікація наявних та потенційних слабких і сильних сторін процесу; допомога в ефективному використанні виділених реалізацію програми фінансових ресурсів, пошук додаткових джерела фінансування подальших ініціатив у зазначеному напрямку.

Таким чином, інтеграція зусиль усіх учасників освітнього процесі забезпечить повноцінну реалізацію завдань соціально-емоційного виховання у сучасній школі відповідно до вимог Нової української школи.

Список використаних джерел

1. Mayer J.D., Salovey P. The intelligence of emotional intelligence. *Intelligence*. Vol.17, 1993.
2. Щетинина А.М. Диагностика социального развития ребенка: Учебно-методическое пособие. Великий Новгород: НовГУ им. Ярослава Мудрого, 2000. 88 с.
3. Zins J. E., Weissberg R. P., Wang M. C., Walberg, H. J. (Eds.). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?* Teachers College Press. 2004.